

KOLONISATIONEN I FINLAND OCH MYRODLINGEN.

Av direktör E. A. Malm, Finska Mosskulturföreningen, Helsingfors.

Korresponderende medlem av Det norske myrselskap.

Några areal- och folkmängdsuppgifter.

Efter fredsfördraget med Ryssland år 1920 uppgår Finlands totalareal till ca. 38,3 milj. ha. Med avdrag av sjöar och vattendrag blir landarealen ca 34,4 milj. ha, varav åker (år 1935) ca 2,5 milj. ha (ca 7,3 % av landarealen).

Av hela landarealen utgöres ca

- 9 % av ler och molerjord,
- 60 % av morän och sandjord,
- 11 % av kärr och
- 20 % av mossar.

Av åkerarealen består uppskattningsvis 46 % av lerjord, 29 % av sandjord och 25 % av torvjord.

Finlands folkemängd, som i början av senaste sekel understeg 1 miljon, uppgick år 1900 till 2,7 milj., år 1910 till 3,1 milj. och år 1935 till 3,8 milj.

Av befolkningen bodde år 1900 på landet 87,5 % och år 1935 79,3 %, i städerna sålunda resp. 12,5 och 20,7 %. Till yrket er ca 60 % av befolkningen jordbrukare.

Orsaken till kolonisationsåtgärder.

Förekomsten av ett stort antal obesuttna och dessas dåliga utkomstmöjligheter föranledde staten att vid tiden för senaste sekelskifte genom en komitté verkställa en omfattande utredning av de socialekonomiska förhållandena i Finlands landskommuner. Härvid uttröntes bl. a. att av landsbygdens 478,000 familjer endast 23 % besutto eget jordbruk, 34 % arrendebruk och 43 % icke alls innehade något jordbruk. I följd av dessa store missförhållanden beträffande jordbesittningen upptogs kolonisationsverksamheten såsom en av de viktigaste socialpolitiska frågorna i landet.

Kolonisationsverksamhetens tidigaste skeden.

Redan omkring år 1890 förspordes ett allmännare intresse för en systematisk kolonisation i landet. För statens räkning uppköptes vid denna tid för koloniseringsändamål några därför lämpliga större egendomar och landområden, vilka styckades och utgavos till obesuttna, mindre bemedlade personer. Då beviljades även av staten de första medlen till en fond för befrämjandet av kolonisationsändamål.

Den egentliga kolonisationsverksamheten kan likväl anses ha vidtagit först i början av 1900-talet. För att leda dessa arbeten till-

sattes år 1906 en statstjänsteman, kolonisationsinspektör, vartill antogs agronomen, fil. doktor Östen Elfving (sedermera Finlands minister i Norge). Intill år 1916 bildades ca 10,900 nya kolonisationslägenheter. De inköpta jordområdena hade en sammanlagd areal av ca 255,000 ha, och staten bidrog i form av lån till dessa jordköp med över 16 milj. mark.

Kolonisationsverksamhetens utveckling.

Först sedan Finland blivit en självständig stat öppnade sig efter världskriget möjligheter till mera verksamma åtgärder för kolonisationen, vilken på 1920-talet befrämjades genom omfattande lagstiftningsåtgärder. År 1936 fastställdes en ny kolonisationslag, som träder i kraft från början av år 1938.

Organisationen av statens kolonisationsverksamhet.

År 1917 grundades ett särskilt ämbetsverk, Kolonisationsstyrelsen, vars första överdirektör blev dr. Elfving (åren 1917—1926). Från år 1938 kommer Kolonisationsstyrelsen emellertid att indragas, och överföres ledningen av kolonisationsverksamheten till en särskild avdelning av lantbruksministeriet. Den lokala ledningen av kolonisationen handhaves distriktvis av ett antal kolonisationsinspektörer. Därjämte finnes inom varje kommun — Finland omfattar något över 500 landskommuner — en kolonisationsnämnd. Inspektörerna äga handleda kolonisationsnämnderna och övervaka dessas arbete, utföra värderingar och uppgöra kolonisationsplaner m. m. samt vägleda kolonisterna. Kolonisationsnämnderna ha åter i främsta rummet till uppgift att bistå och övervaka kolonisterna inom egen kommun och att på grund av deras lokalkännedom bistå Kolonisationsstyrelsen och kolonisationsinspektörerna. Vid planerandet av kolonisationslägenheter på statens marker tillsättes för varje fall en särskild kolonisationsnämnd. En speciell kolonisationsnämnd utses enligt den nya kolonisationslagen även för expropriationsförrättningar.

Frigörelsen av arrendelägenheter.

Enligt en utredning av år 1912 fanns i Finland på enskilda jordägares marker ca 55,000 torp och ca 95,000 backstuguområden eller sammanlagt ca 150,000 arrendeområden. Dessutom förekom på staten och kyrkan tilhöriga marker flere tusental arrendeområden. Arrendatorerna voro av flere skäl missnöjda med sin ställning. De hade ofta inga skriftliga arrendekontrakt eller kunde dessa när som helst uppsägas. Arrendatorernas ställning förbättrades dock genom nya lagbestämmningar av åren 1902 och 1909. Arrendekontrakt måste nu uppgöras skriftligen på 25—100 års tid och arrendatorn tillförsäkrades ersättning för gjorda förbättringar på lägenheten.

Frågan erhöll dock först år 1911 en för arrendatorerna tillfredsställande lösning genom en storslagen jordreform, varigenom arrendeområdena på enskilda marker kunde ombildas till självständiga lägenheter. Under de närmast följande åren utkommo lagar beträffande frigörandet av arrendeområdena på kyrkan och staten tillhörande marker. Priset på de frigjorda arrendeområdena bestämdes enligt lagen betydligt lägre än det allmänna prisläget efter kriget. Om arrendatorn så önskade, erlade staten lösesumman, som av köparen återgäldas medels årliga amorteringar av 6 % för torp och 8 % för backstuguområden, vari ingår 5 % ränta på den utestående skulden. Enligt den nya kolonisationslagen kommer räntan på det ännu obetalda kapitalet att nedsättas till 3 %.

Arrendeområdenas ombildning till självständiga lägenheter vidtog strax efter det lagarna härom trätt i kraft, och före utgången av år 1935 hade 65,000 torp och 53,500 backstuguområden utbrutits, varigenom torpfrigörelsen nu redan är något så när slutförd. Av de frigjorda torpen har uppkommit småbruk om ca 16—20 ha med i medeltal 6—10 ha odlingsjord. De självständiggjorda backstugumrådenas storlek varierar mellan 0,5—2 ha.

Kolonisation av enskilda jordägares marker.

Denna bedrivs antingen sålunda, att hugade kolonister beviljas lån, med vars tillhjälp kolonisten själv anskaffar ett av myndigheterna godkänt jordområde, eller sålunda, att staten inköper för kolonisationsändamål lämpliga marker, vilka vid behov även kunna anskaffas genom expropriation, uppgör för dem kolonisationsplaner och säljer de sålunda bildade lägenheterna. Det förstnämnda förfarandet har hittills bedrivits i mycket större utsträckning.

Kolonisationsfond och låneverksamhet.

År 1898 grundades en lånefond för den obesuttna befolkningen, vilken fond år 1920 under ovanstående namn ställdes under Kolonisationsstyrelsens vård. I slutet av år 1936 disponerade kolonisationsfonden över ca 495 milj. mark egna medel och ca 64 milj. mark låne-medel, inalles över 559 milj. mark.

Kolonisationsfondens medel utlånas i främsta rummet genom kommunala kolonisationskassor, vilka skötas av kolonisationsnämnderna. Låneansökningarna avgöras för närvarande av kolonisationsstyrelsen, men enligt den nya kolonisationslagen kunna även kolonisationsnämnderna själva avgöra låneansökningar, om lantbruksministeriets kolonisationsavdelning beviljar dem rätt härtill. Enligt den nya lagens bestämmelser kunna obesuttna och småbrukare beviljas lån för jordköp högst 40,000 mk, för byggnadsändamål högst 20,000 mk (högst 75 % av byggnadskostnaderna), för odlingsförbättringar högst 15,000 mk (högst 50 % av förbättringskostnaderna) samt

arvingar av småbruk för utlösandet av samarvingar högst 50,000 mk (högst 75 % av gårdens värde). Lånen för jordinköp återbetalas medels 4 % samt byggnads- och odlingslånen ävensom lånen för utlösande av arvsandelar medels 5 % årliga amorteringar, vari ingår 3 % ränta på det utestående lånebeloppet.

Vid slutet av år 1935 förekom kolonisationskassor i 505 kommuner eller i så gott som alla landskommuner. Vid denna tidpunkt hade till kassorna återgäldats ca 56,800 lån om tillsammans ca 293 milj. mark. Av dessa voro 20,300 lån för jordköp, 32,400 byggnadslån och 4,100 odlingslån.

Förutom åt kolonisationskassorna har under tidigare år lån av kolonisationsfonden i liten omfattning även beviljats åt kommuner för jordköp till kolonisationsändamål samt åt andelslag, som bildats för jordinköp. Betydelsen av dessa verksamhetsgrenar har likväl blivit ringa.

Staten har intill slutet av år 1936 med kolonisationsfondens medel inköpt ca 205,000 ha jord. Denna form av verksamheten har under de senaste åren fått en stor betydelse. På de inköpta områdena utföres vid behov röjnings- och byggnadsarbeten, förrän de överlätas till de obesuttna. Priset för de sålda gårdarna erläggas till staten på samma villkor som kolonisationskassornas jordköpslån.

De odlingslägenheter som på förenämnda sätt bildas på enskilda jordägares marker, variera med avseende å storleken mellan 10—40 ha (medelstorlek ca 25 ha), varav odlad jord vanligen 5—15 ha.

Kolonisation på statens marker.

Staten äger i Finland i det närmaste 13 milj. hektar skogsmark, omfattande 38 % av landets hela areal och belägen till största delen i norra och östra delarna av landet. Inom dessa skogsområden finnes naturligtvis även odlingsbara marker, vilka varit föremål för kolonisation. Enligt den nya kolonisationslagen kommer Forststyrelsen att framdeles ombesörja kolonisationen inom dessa staten tillhöriga områden. Här kunna kolonisationslägenheter grundas antingen på ansökan av hugade kolonister på av dem föreslagna och av myndigheterna godkända platser eller också på statens eget initiativ såsom större kolonisationsområden omfattande ett flertal lägenheter. Inom dessa kolonisationsområden utföres av staten vanligen särskilda grundförbättringsarbeten, såsom myrutdikningar och vägarbeten, förrän lägenheterna säljas. För att finna till kolonisationsområden lämpliga odlingsdugliga marker utföres särskilda jordmänsundersökningar, varom närmare här nedan.

Emedan kolonisationslägenheterna på statens skogsmarker huvudsakligen ligga inom nordliga Finlands klena jordbrukstrakter, ha de gjorts större än kolonisationsgårdarna i andra delar av landet. Dessa odlingslägenheters areal i norra Finland varierar från 30—100

ha, medan medelstorleken utgör ca 65 ha. Jordbruksarealen stiger till ca 15—25 ha.

I Finland har funnits närmare 900 staten tillhöriga boställen, till största delen s. k. militieboställen, med en sammanlagd areal av 270,000 ha. Dessa boställen ha under flere årtionden varit utgivna på 25—50 års arrenden, men ha numera även tagits i användning för kolonisationsänfamål. Enligs planen avskiljes från varje boställe en stemplägenhet, som oftast säljas såsom kolonisationsgård åt boställets förra arrendator, och de återstående odlingarna samt nödig skogsmark indelas till mindre kolonisationslägenheter. Den härför icke nödiga skogsarealen förblir i statens ägo. De av boställena bildade stomlägenheterna omfatta vanligen 50—60 ha och de nya odlingslägenheterna 25—40 ha. Odlad jord finnes på stomlägenheterna ca 25—30 ha och på de nya odlingsgårdarna 15—20 ha.

Skyddandet av kolonisationslägenheter.

Tidigare erhöles kolonisterna äganderätt till gården först sedan priset genom årliga amorteringar till fullo blivit erlagt. Numera erhålla kolonisterna genast denna äganderätt. Enligt den nya kolonisationslagen kunna dock brukare av sådana kolonisationslägenheter, på hvilka staten låter utföra odlings- eller byggnadsarbeten, till en början antagas för högst 10 provår, och först sedan han under provåren fullgjort gårdens iståndsättande, säljes den åt honom. Kolonistens äganderätt är likevel i någon mån begränsad. Han får sålunda icke utan tillstånd sälja gården åt andra än obesuttna personer. Kolonisationsgården får ej heller styckas eller utarrenderas utan tillstånd, och ej heller får därifrån utan särskilt tillstånd säljas skog. Om dessa bestämmingar icke följas, kan statens tillgodohavande genast uppsägas till betalning och kolonisten ådömas en betydande pliktranta. Kolonisationslägenheterna underlyda denna lag under 20 års tid och äro då införda i ett register över kolonisationsgårdar. Dessa bestämmingar gälla icke för s. k. bostadslägenheter (små kolonisationslägenheter utan jordbruk).

Stöddandet av kolonisationslägenheter.

För att hjälpa kolonisterna över de första åren, då de vanligen ha svårigheter med odlings- och byggnadsarbeten, kunna de beviljas högst 5 friår mot fullgörande av bestämda arbeten under denna tid.

På senare tider har man även fäst uppmärksamheten vid kolonisternas jordbruksutbildning. I sådant avseende lämna lantbruksorganisationerna ekonomiska och tekniska råd, uppgöra odlingsplaner samt leda och övervaka genom sina konsulenter och instruktörer planernas förverkligande.

S. k. egnahems-verksamhet.

Vid sidan av den egentliga kolonisationsverksamheten anskaffas åt arbetarbefolkningen vid lantbruket och industrin egna hem, små bostadslägenheter med möjlighet i någon mån åtminstone till trädgårdsskötsel. För detta ändamål säljas bostadstomter på statens mark och beviljas lån från kolonisationskassorna för inköp av sådana områden. Bostadslägenheternas storlek utgör vanligen 0,5—2 ha.

Aven arbetare i städerna och fabrikkssamhällen kunna genom socialministeriet från en särskild egnahemsfond erhålla lån för detta ändamål.

Statistisk översikt av kolonisationsverksamhetens resultat.

Intill slutet av år 1936 har genom kolonisationsverksamheten bildats ca 22,300 nya odlings- och 12,300 nya bostadslägenheter samt anskaffats 14,200 tillskottsjordområden åt småbrukare, vilka alla lägenheter tillsammans omfatta en areal av ca 970,000 ha. Av antalet kolonisationsområden har 76,3 % bildats på marker, som kolonisten själv med tillhjälp av kolonisationslån inköpt, 10,4 % på av staten inköpt jord samt 10,6 % på statens egen skogsmark eller boställen; på annat sätt har 2,7 % av kolonisationslägenheterna bildats. Dessutom har, såsom ovannämnt, t. o. m. år 1935 ca 65,000 torp och 53,500 backstuguområden avskilt till självständiga lägenheter.

Vid utgången av år 1936 har ur kolonisationskassorna beviljats ca 42,000 byggnadslån, av vilka uppskattningsvis ca 27,000 lån använts till uppförande av bostads- eller ekonomiebyggnader på odlingslägenheter och ca. 15,000 lån huvudsakligast för uppförande av bostadsbyggnader på bostadslägenheter. För särskilda egnahems- och jordbruksarbetares bostadskassor på landsbygden har dessutom beviljats ca 9,000 lån, vadan uppförandet av bostäder för arbetare har understötts sammanlagt medels ca 24,000 kolonisationslån.

För odlingsändamål hade kolonisationskassorna intill utgången av år 1936 beviljat ca 7,600 lån.

Av de för bildandet av odlingslägenheter under de senaste åren beviljade lånen hade 25 % tilfallit bondsöner, 24 % småbrukarsöner, 22 % jordbruksarbetare, 10 % övriga arbetare och 19 % andra personer. Kolonisationsverksamheten har sålunda nästan i samma omfattning hänfört sig till den ökade folkmängden inom böndernas, småbrukarnas och jordbruksarbetarnas grupper.

Myrödlings betydelse för kolonisationen.

I födjd av Finlands store rikedom på torvmarker, de ofta jämförelsesvis små odlingskostnaderna av dessa marker och den goda räntabiliteten av bättre kärrodlingar, har man också vid kolonisationsverksamheten fäst särskilt avseende vid myrödlingen. Särskilt

ha myndigheterna vid utväljandet av för kolonisering lämpliga områden inom staten tillhöriga marker tagit hänsyn till utsträckningen och beskaffenheten av de inom området befintliga torvmarkerna. Undersökningen av dessa marker har Kolonisationsstyrelsen allt sedan år 1923 uppdragit åt Finska Mosskulturforeningen, som härför av Kolonisationsstyrelsen erhållit nödiga statsanslag. Förutom foreningens botanist och en årsassistent ha för dessa undersökningar under sommarmånaderna varit anställda ett varierande antal, intill 14 assistenter, mest unga agronomer och agr. studerande, vilka genom föregående teoretisk och praktisk skolning blivit förtrogna med torvmarksundersökningarnas utförande.

Myrmarkernas utbredning i Finland.

Enligt en beräkning, som grundar sig på lantmäterrikartorna, uppgår rikets myrjordsareal till sammanlagt ca 10,2 milj. ha, motsvarande 30,8 % av landarealen. Av hela denna myrareal är ca. $\frac{1}{2}$ betecknad såsom kärrjord och $\frac{2}{3}$ såsom mossjord. I denna myrareal ingår icke de såsom naturliga ängar betecknade vidsträckta kärrmarkerna, på vilka särskilt norra delarna av landet äro mycket rika. Icke heller de vid tiden för jordens avfattning förefintliga myrodlingsarna ingå i dessa arealuppgifter.

Enligt den år 1924 i Finland slutförda riksskogstaxeringen skulle våra myrmarker intaga en ännu större areal, ca 12 milj. ha eller 35 % av rikets hela landareal.

Rörande myrmarkernas utbredning i olika delar av landet må anföras, att landets sydliga kuststräcka och Åland ävensom fjällområdena i norra Finland äro de på myrmarker fattigaste områdena. Synnerligen rikligt förekomma dessa marker i östra delen av landet, i Österbotten samt för övrigt utmed alla vattendelarna, Maanselkä på gränsen mot Ryssland, Suomenselkä och Salpausselkä. Myrarna utbreda sig vanligen i sammanhängande komplex på vardera sidan om de högsta delarna av dessa och andra mindre åsbildningar.

Myrarnas beskaffenhet.

Myrarnas allmänna beskaffenhet är rätt olikartad i skilda delar av landet. I de sydvästra delarna av Finland och även i Syd-Österbotten dominera de egentliga högmossarna, sålunda vitmossar med et mäktigt Sphagnum-lager, främst bestående av *Sph. fuscum*, som i Syd-Finland kan anträffas i lager av intill 5—6 meters djup. I övriga delar av landet äro även mossar allmänt förekommande, men dessas mosstäcke är i regel rätt tunt och vanligen bildat av andra Sphagnum-arter, tillhörande *Sph. cuspidatum*-gruppen, och därunder djup torv med ofta svårt bestämbara växtrester.

De österbottniska mossarna äro rätt märkliga. Dessa myrmarker äro belägna i breda floddälder med ringa fall, i följd varav sväm-

bildningar uppkommit, vilka begränsa flodens vattenfåra och ställvis inlagrats eller inmängts i torven. Dessa svämbildningar bilda på vardera flodstranden vallar, vilka vanligen betydligt höja sig över den angränsande myren och sålunda förhindra vattenavloppet från det kringliggande området, varigenom de vidsträckta torvmarkerna uppkommit. Vitmossarna i södra Österbotten innehålla i ytan ett föga humifierat Sphagnum fuscum-lager av vanligen 1—2 m maktighet samt därunder ett ungefär likaså mäktigt lager starrtorv, som nedtill är mycket uppblandat med fräken och småningom övergår i nästan ren fräkenorv på lergrund, bestående av en mycket mörk, starkt svaveljärnhaltig Litorina-lera.

Starrkärr förekomma i landets alla delar, dock mest i nordliga Finland, och dessa äro ofta djupa torvbildningar. Brunmossstarrkärr förekomma främst i norra Finland och i Karelen. Ofta förekomma rikligt av trädlämningar i torven, och denna kan då karakteriseras såsom skogskärrtorv eller skogsmossstorv.

På många ställan, särskilt i landets östra och norra delar, bilda torvmarkerna komplex av olika typer: skogskärr, tallmossar samt öppna kärr og mossar. I landets nordliga delar äro de s. k. revelkärren («aapa»-myrar) den allmännaste typen.

Den kemiska sammansättningen hos de olika torvslag, som ingå i våra myrmarker, utgör i medeltal av ett stort antal av Finska Mosskulturföreningen utförda analyser, beräknade i % av torvsubstansen:

	Vitmosstorv	Blandtorv	Kärrtorv
Mineralämnen	1,6	4,5	5,5
Kväve (N)	0,8	1,75	2,5
Kali (K ₂ O)	0,04	0,04	0,05
Fosforsyra (P ₂ O ₅)	0,07	0,15	0,15
Kalk (CaO)	0,4	0,9	1,4

Det är ju egentligen kväve- och kalkmängderna, som kunna erbjuda intresse, men dessa variera mycket i olika myrmarker. Kalkhalten är i allmänhet synnerligen låg. Surhetsgraden är hos mossstorven vanligen ca 3,5 pH och hos kärrtorven rätt ofta under 5 pH, i en del trakter t. o. m. närmare 6 eller mera.

Finska Mosskulturföreningens tidigare myrundersökningar.

Under de första tiderna av Mosskulturföreningens verksamhet — omkring sekelskiftet — undersöktes spridda myrområden i olika delar av landet. År 1904 påbörjades en planmässig myrundersökning häradsvis. Resultaten från dessa myrundersökningar inom 15 härad, omfattande de södra och västra delarna av landet, ävensom från en del andra större områden, hava publicerats i föreningens Årsbok. Detta undersökningsprogram kunde emellertid ej i brist på medel fortsättas mer än något över ett årtionde.

Myrundersökningar för Kolonisationsstyrelsens räkning.

Från och med år 1923 har Mosskulturföreningen ombetrotts att för kolonisationsändamål på statens marker utföra nödiga myrundersökningar, vilka blivit synnerligen omfattande. I fältarbetena hava under olika år deltagit 4—14 assistenter, unga agronomer och studerande, vilka på detta sätt erhållit ingående kännedom om bedömning och klassificering av myrar. Intresset för myrodlingen har härigenom blivit vitt utbredd bland våra agronomer, till stor nytta för deras framtida verksamhet.

Vid dessa myrundersökningar tagas myrarnas allsidiga användningsmöjligheter i betraktande, sålunda fastställes deras lämplighet för odling och skogsväxt samt för upptagning av torvströ och bränn-torv m. m.

Fältundersökningarna har under de senaste 15 åren verkställts utmed ett på kartan planerat linjenät i stället för det tidigare använda görgarandet med undersökning på spridda ställen, vilkas läge på kartan blott med ögonmått fastställdes. Undersökningslinjerna följas på marker med tilhjälpp av bussol och uppmätning, varvid myrens vegetation och typförändringar antecknas, och på i planen utsatta punkter bestämmes de olika torvlagrens beskaffenhet ända till grunden. Med avseende å odlingsbarheten åsättes myren på varje undersökt punkt ett bonitetsvärde: mycket god, god, tilfredsställande, försvarlig eller dårlig, av vilka klasser de tre förstnämnda kunna betecknas såsom kärr, de två sista såsom mossmark.

Efter fältarbetenas avslutning på hösten uppgöras beskrivningar jämte kartor och profiler över de undersökta myrmarkerna. Myrarnas lutningsförhållanden antecknas enligt ögonmått, avvägningar verkställas icke och profilerna angiva sålunda blott de olika torvlagrens mäktighet. Undersökningsresultaten för de enskilda myrarna publiceras icke, men införas i ett kortregister samt i statistiska översikter.

Andra myrundersökningar efter år 1923.

Likartade undersökningar som för Kolonisationsstyrelsen ha utförts även på anhållan av institutionen för Lantbrukets gränstraktsverksamhet, som under flere år gav arbete åt 2 å 3 sommarassistenter, ävensom för några lantbrukssällskaps o. a. institutioners räkning.

Statistikk över resultaten av Mosskulturföreningens myrundersökningar.

Av Finlands myrareal, uppgående enligt skilda beräkningar till 10,2 resp. 12 milj. hektar, omfatta ovan beskrivna undersökningar t. o. m. år 1936 inalles ca 713,000 ha, utgörande 6 å 7 % av hela myr-arealen.

Inom rikets olika län utgör den totala myrarealen (enligt den lägre beräkningen) samt den undersökta myrarealen i 1,000-tal ha:

Karta N:o	Total myrareal	Undersøkt myrareal	Undersøkt % av hela myrarealen
1. Nylands län	72	27	37,4
2. Åbo och Björneborgs län	312	96	30,8
3. Tavastehus län	245	2	0,8
4. Viborgs län	870	67	7,7
5. St. Michels län	432	20	4,6
6. Kuopio län	1,311	50	3,8
7. Vasa län	1,515	147	9,7
8. Uleåborgs län	5,466	304	5,6
Hela riket	10,223	713	7,0

Av ovanstående tal synes att undersökningarnas omfattning varit mycket olika inom skilda delar av landet.

Av den undersökta totala myrarealen hava 249,300 ha upptagits såsom kärrjord och 433,900 ha såsom mossjord, varjämte 29,400 ha myrodlingar blivit undersökta.

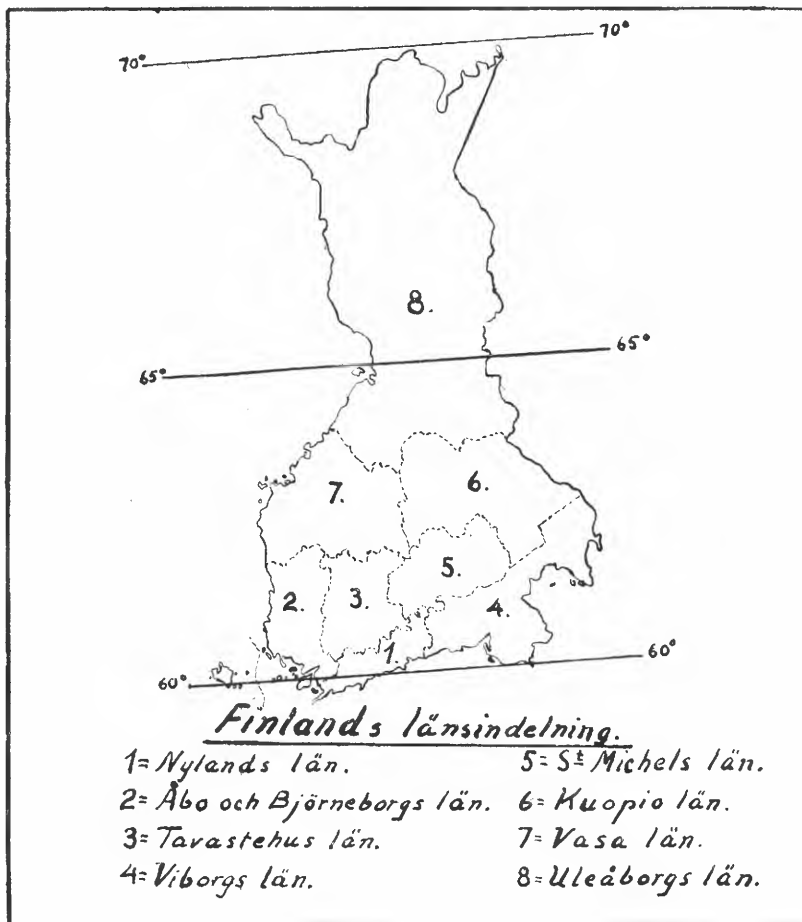
De före år 1923 verkställda undersökningarna omfatta inalles 295,300 ha, varav ca 107,000 ha kärr och 160,000 ha mossar samt 29,000 ha myrodlingar.

Under åren 1923—1936 har Mosskulturforeningen enligt det noggrannare linjesystemet undersøkt ca 417,000 ha myrmark, varav ca 142,000 ha antecknats vara för odlingsändamål lämpliga (kärr), och resten för odling mindre dugliga (mossar).

De under sistnämnda tidrymd undersökta myrmarkerna, vilka till största delen utförts för Kolonisationsstyrelsens räkning, fördela sig på landets län och olika bonitetsgrader på följande sätt:

Karta N:o	Län	Summa myrjord hektar	Odlingsbonitet, % av den undersökta arealen				
			Bättre odlingsjord (kärrjord)			Sämre odlings- jord (mossjord)	
			Utmärkt god	God	Tillfreds- ställande	Pas- sabel	Dålig
2.	Åbo och B:borgs	26,764	—	1,5	4,5	13,4	80,6
3.	Tavastehus . . .	2,108	—	1,3	25,8	19,3	53,6
4.	Viborgs	49,888	2,1	6,7	10,4	22,9	57,9
5.	St. Michels . . .	681	—	0,9	8,4	22,3	68,4
6.	Kuopio	49,603	0,4	10,6	15,7	21,9	51,4
7.	Vasa	40,881	—	1,5	13,4	21,4	63,7
8.	Uleåborgs	247,361	5,0	17,0	22,9	20,0	35,1
		417,286	3,3	12,4	18,5	20,2	45,6

Av de undersökta myrmarkerna äro således 65,8 % eller ca $\frac{2}{3}$ av dåligt odlingsvärde.

Myrodlingen i Finland.

Ehuru det visserligen ligger utanför ramen för denna artikel att ingå på en beskrivning av våra myrodlingssörfaranden, torde några ord härom i detta sammanhang dock vara av interesse.

Bräggande myrodlingarnas dikning må nämnas, att man numera allmänt frångått det tidigare dikningssättet med högst 10 m breda tegar och ofta inntill 1 m djupa diken samt i stället vanligen vid öppen avdikning använder 15—20 m:s tegbredd och 50—70 cm djupa diken. I landets nordliga delar anser man likväl 20 m:s tegar vara för breda, men man vil dock gärna göra dem bredare än 10 m. Täckdiken på myrjord ha tills vidare i mycket ringa utsträckning kommit till användning, men särskilt dräner av trärör och trätrum-

mor förordas till införande. På försöksgårdar i södra Finland har ett dränavstånd av 20 m och drändjup av något över 1 m visat sig vara ändamålstenliga för såväl kärr- som mossodlingar.

Det mest karakteristiska för myrodlingen i Finland torde vara den sedan gammalt allmänt använda jordförbättringen av myrodlingar, varvid pr ha påsläpas 200 å 300 m³ lera eller sand, då lera ej finnes att tillgå. Leran verkar i allmänhet, främst på grund av dess höga kali- och kalkhalt, bättre än sanden, som dock liksom leran kan vara av mycket varierande beskaffenhet och verkan.

På mossjordsodlingar har kalkning med 2 å 4 ton pr ha visat sig vara nödig, men på kärrjord kan kalkningen ofta undvaras. På såväl kärrjord som mossjord är behovet av kalkning vida mindre då jorden blivit ler- eller sandslagen med en kalkhaltig mineraljord. I fall jordförbättringsmedlet däremot innehåller växtskadliga ämnen (svaveljárn), som ofta är fallet synnerligast i Österbotten, utöver kalcken är mycket god verkan.

Beträffande myrjordens bebrukning bör nämnas, att användning av tung vält i allmänhet icke visat sig vara nödig hos oss, emedan jorden genom påföringen av sand eller lera vanligen är tillräckligt fast i ytan.

Med avseende å gödslingen är kvävefrågan den svåraste att lösa, särskilt för landets nordliga delar, emedan det kalla klimatet där hindrar myrjordens rika kväveförråd att på våren i tid omsättas i för växterna tillgänglig form, i följd varav kvävekonstgödsel eller rikligt kreaturgödsel vanligen måste användas även på den bästa kärrjord, vilket i allmänhet icke är fallet på goda kärrmarker i södra Finland. Mossjorden måste naturligtvis alltid erhålla även kvävegödsel, som gives genom regelbunden användning av kreaturgödsel jämte årligt tillskott av konstgödsel.

Fosforsyran och kalit tilföres myrjorden hos oss mest såsom kotka- och superfosfat samt 40 % kalisalt. Kotkafosfatet är en inhemsk vara, som i likhet med superfosfat tillverkas genom råfosfats behandling med svavelsyra, men under användning av endast $\frac{1}{2}$ mängden svavelsyra, varigenom produkten blir fysiologiskt alkalisk och därför bättre än superfosfatet lämpar sig för sura jordar. — Av kvävekonstgödselmedlen är kalksalpeter det i Finland mest använda.

Myrjorden i Finland utnyttjas främst för foderodling, vanligen under användning av långvariga vallar med timotej och klöver såsom de förnämsta vallväxterna. Klövern har emellertid en stor benägenhet att hastigt gå ut på våra torvmarker, vilket ju dock kan betydligt motverkas genom jordens lerkörning och kalkning. — Havren är den vanligaste sädesväxten på myrjord, och av denna har under senare tider goda förädlade sorter kommit allmänt i bruk. Av dessa har Kytö-havren visat sig vara lämplig för mellersta och Pelson-havren för norra Finland, vardera från Centralandelslaget Hankkijas växtförädlingsanstalt Tammisto nära Helsingfors. På myrjord i södra delarna av landet lämpar sig Svalöfs Guldregnshavre.

Också korn odlas med framgång även på sura myrodlingar i Finland, ehuru kornet på mineraljord ju icke tål sura jordmåner.

Ännu må tilläggas att man även i Finland på senare tider ägnat betesfrågan ett stort intresse och begynt anlägga kulturbeten även på myrjord. På Finska Mosskulturforeningens tidigare försöksgård i Syd-Österbotten finnes ett av våra äldste kulturbeten på vitmossjord, vilket redan i ett par årtionden bibehållit sig i gott skick med rikligt vitklöver i vallen.

Hos oss är den uppfattningen almänt gängse, att kärrjorden är vår mest räntabla odlingsjord, och under vissa lokala förutsättningar kan även odlingen av vittmossar vara fullt lönande.

Den ovan inngående skildringen av kolonisationens utveckling i Finland grundar sig i väsentlig grad på benäget lämnade uppgifter från Kolonisationsstyrelsen.

VÅRE MYRVIDDER I FJELLET OG DERES BETYDNING I FREMTIDEN.

Foredrag i Kringkastingen den 18. november 1937.

Av sekretær dr. Aasulv Løddesøl.

DET er i grunnen et meget viktig emne som man har bedt mig å tale om her i kveld. Denne påstand kan kanskje høres overdrevet ut, da jeg antar at fjellmyrene regnes for de minst viktige av vårt lands myrarealer. Det er forresten ikke så rart om man resonnerer slik. Fjellmyrene ligger der i all sin ensformighet, vegetasjonen er artsfattig og karrig og vekslingene i landskapet er få. Som oftest innskrenket disse sig til sumper og bekkefar der skjærer myrflaten istykker, og til dvergbjørk og vidjekratt som veksler med halvgrasartenes og mosetuenes grå ensartighet. Det er vel dette billede av fjellets myrvidder som har festet sig hos de fleste som har reist en del i våre fjellbygder. Og ofte blir man spurt om disse flater alltid skal ligge der like uproduktive, og om det ikke kan tenkes at all denne jorden kan brukes til et eller annet nyttig formål.

Når man i dette foredrags titel har understreket fjellmyrenes betydning i fremtiden, så forteller dette indirekte at i dag spiller disse naturherligheter liten rolle i bygdenes økonomiske liv. Dette er dessverre så altfor sant. Idag utnyttes fjellmyrene vesentlig som beite og skrapslått; men både som beite og slåttemark kaster de aller fleste myrer, slik som de ligger der, lite av sig. Dette gjelder selv for såkalte gode grasmyrer. På en del myrer sankes molter og mose, det er gjerne på dårligere myrer med reinlav og lyngvekster som viktigste